

תת תזונה בפרות צעירות

פרות חלב צעירות זקוקות למזון לא רק לייצור חלב אלא אף לשם המשך גדילתן...

הסתכל גם בעדר שלך ובדוק: מהו מספר הפרות שעדיין לא הגיעו לגיל של חמש שנים?

מה קורה אם מתעלמים מעובדת גדילתן של הפרות הצעירות?

אם נבדוק את הדברים נמצא כי במרבית העדרים מהוות הפרות שטרם הגיעו לגיל של חמש שנים למעלה ממחצית העדר. התוצאה היא שאם אין אנו לוקחים בחשבון בשעת חישוב המנה את הצרכים לגדילה יהא חלקו הגדול של עדרנו נתון במצב של תת-תזונה.

נניח שאנו מספקים למבכירה כמות מספקת של חמרי מזון לצרכי קיומה ולשם ייצור החלב שהיא מניבה, ונזניח את עובדת גדילתה, האם תחדל מלגדול? לא! גדילתה לא תיפסק; קצב גדילתה יהיה איטי מכפי שצריך היה להיות, אך היא תוסיף לגדול.

מניין תשיג המבכירה שלנו את המזונות הדרושים לה לשם גדילה זו, ותהא איטית בכל שתהיה? היא תצמצם חלקית את תנובת החלב שלה ואת חמרי המזון שישתחררו. בדרך זו היא תפנה לצרכי גדילת הגוף.

יש להניח שמבכירות כאלו תתייבשנה מחלבן במועד מוקדם מן הרגיל ובתקופת היובש הן תמלאנה קצת מן החסר להן בממדי הגוף. נוסף לכך יכולות בהמות שלא קיבלו די צרכי גדילתן לגדול משך תקופה ארוכה יותר ובסופו של דבר מסוגלות הן להגיע לאותם ממדי גוף האפייניים לבהמות שלא סבלו מחוסר כלשהו במזונות. בינתיים אין היא מניבה את מלוא כמות החלב שהיה ביכולתה להניב אילו הגישו לה מנת מזון שהיתה מספקת את כל צרכיה. בדרך כלל תתכסינה התוצאות לתוספת המזון הניתנת לפרה הצעירה שבשלב הגדילה ע"י תנובתה המוגברת.

אנו יכולים להזין את המבכירה כדי שגופה יגדל ויתפתח לממדיו המלאים; המנה תהא מאוזנת היטב מבחינת תכולת החלבונים, האנר-

גיהם עומדת ברפתנו מבכירה לפני ההמלטה. דאגנו להזין אותה כראוי כיוון שיודעים אנו כי חשוב מאוד שהמבכירה תגדל בקצב מהיר ותגיע לממדי גוף גאומים בטרם תתחיל להניב חלב. מחר היא תמליט ותצטרף אל עדר הפרות החולבות. יודעים אנו כי עתה עליה לקבל כמות מספקת של חמרי מזון לשם קיום גופה וכן לשם ייצור חלב. אולם לעתים קרובות שוכחים אנו כי היא עדיין במצב אותה המבכירה שהיתה ברשותנו קודם ההמלטה ועודנה בשלב הגדילה. הבה נתאר לעצמנו שהמדובר הוא במבכירה בת שנתיים מגזע הולשטיין. משקלה יגיע ודאי ל-500 קילו. בהמשך התפתחותה וגדילתה, עד הגיעה למצב של פרה מבוגרת לגמרי, עליה להוסיף על משקלה 150-220 גרם ליום למרות העובדה שהיא מניבה חלב.

לאחר המלטתה השנייה היא צריכה להוסיף על משקלה 100-150 גרם ליום, ואפילו לאחר המלטתה השלישית עליה להוסיף עוד על משקלה 500-700 גרם לשבוע. היא תגיע לגדלה המלא רק בהיותה בת חמש שנים או אף יותר מאוחר. מרבית הבוקרים קובעים לפי כללים מעשיים פשוטים מה צריכה להיות מנת המזון המרוכז של פרותיהם. כללים אלה מבוססים על תנובת החלב של הפרות. כללים אלה מתאימים די יפה לצרכיהן של הפרות המבוגרות אך אין הם מביאים בחשבון את צרכי הגדילה של הפרות הצעירות.

עצם ראשונותו וקיומו משך כל השנים בעמק הירדן, "החמים" משמש עדות למאמצים ולהעזה שהושקעו בו, ומהו חלקן במאמצים אלה ידוע לכולנו. ולא די בפרס שהוענק להן — חייבים עוד להודות להן בפה מלא על היותן מפלסת דרך לבאים אחריך ולברכך שתזכי, מרים, לרוות נחת ממחנות בוקרים ההולכים בעקבותייך ושתזיני עיניך לשובע בעדרי בקר משגשגים שייפרו וירבו בכל פינות ארצנו.

יעקב

נוסף לכך ישנן פרות היכולות לצרוך כמויות גדולות יותר של מספוא גס ומובן שבמקרה כזה אין צורך להגיש להן כמויות כה גדולות של מזון מרוכז.

למבכירה בת שנתיים מן הגזעים מגודלי הגוף יש להגיש מדי יום תוספת מיוחדת של 2—2.5 קילו מזון מרוכז לשם סיפוק צרכי הגדילה. תוספת זו לפרה בת שלוש שנים תהא בגבולות של 1.5—2 ק"ג ופרה בת ארבע זקוקה לתוספת של 1—1.5 קילו. פרות מהגזעים הקטנים יותר זקוקות לתוספות קטנות בערך בחצי הקילו מאלו שצוינו לעיל.

אם המספוא הגס הינו מאיכות משובחת ביותר אין צורך שהתוספת המיוחדת לגדילה תהי כה גדולה. בוקר מנוסה יעקוב אחר מבכירי תיו מקרוב. הוא יכול לקבוע אם מבכירי תיו מתפתחות ומשגשגות כראוי ובהתאם לכך יצמצם את מנת המזון המרוכז.

פרות צעירות יכולות לגדול כיאות ולהניב את מלוא תנובת החלב בעת ובעונה אחת, אך הן יכולות לעשות זאת רק אם יוגש להן מזון כמלוא הצורך. במקרים רבים מדי הן חותרות ומפלסות לעצמן את דרכן בתנאי תזונה בלתי מספיקים — הן מתאמצות לגדול ומתאמצות גם להניב חלב, ומשתי הבחינות גם יחד אין הדבר עולה יפה.

נ. נ. אלן

(מתורגם מתוך ה"פארמרס

דייג'סט", מאי 1957)

גיה והמינרלים שבה. על ידי הגשת מנה גדולה עוד יותר תגדל אמנם תוספת המשקל היומית, אולם תוספת זו תהיה שומן גוף בלבד.

את המבכירות יש לקיים במצב גופני טוב ומשגשג. אולם שום תועלת לא תופק מכך אם מנסים לעשותן מסורבלות בשר ומפוטמות יתר על המידה. לאמיתו של דבר, עדפי שומן בגוף עלולים להפריע להתפתחות התקינה של העטין ולצמצם את תנובת החלב. רק לעיתים רחוקות נתקלים אנו בעדר בו הפרות הצעירות זוכות לתזונה גדושה. אולם אפשר ואפשר לקבל מן הפרות הצעירות תנובת חלב טובה ובכל זאת לאפשר להן את המשך גדילתן הנורמאלית. מספוא גס משובח יכול לספק חלק ניכר מחמרי המזון הדרושים, אך הפרה הצעירה זקוקה בכל זאת למנת מזון מרוכז גדולה מזו שמגישים לפרה המבוגרת.

ספק את צרכי הגדילה

אין פירושו של דבר שעלינו לזנוח את אותם הכללים המעשיים הפשוטים העוזרים לנו במידה כה רבה לתכנן את מנות המזון המרוכז לבהמרי תינו. כללים אלה יכולים לשמש לנו כרגיל כנקודות מוצא.

ידוע לנו יפה כי גם לשם קביעת מנות המזון של פרות מבוגרות לא די בידיעת הנורמות כפי שהן ודרושים כושר שיפוט ושיקולים אינדיבידואליים לגבי כל פרה ופרה, כיוון שצרכיהם של פרות שונות אינם שווים בכל.

מספג לנסיוב הדם

מדענים ווטרינרים של אוניברסיטת וויסקונסין (ארה"ב) פיתחו טכניקה חדשה, זולה ונוחה יותר, למשלוח דוגמאות דם לבדיקה. הם משתמשים בדיסקיות נייר-סופג בגודל של מטבע קטן (בקוטר של 20 מ"מ), הסופגות את דוגמאות הדם. הדיסקיות האלה, לאחר שמייבשים אותן, אפשר לשלוח בדואר למעבדות ושם ממוססים את הנסיוב על הנוגדנים שבו ובודקים אותו בדרך המקובלת. אין צורך בצינון הדיסקיות האלה לפני הישלחן למעבדה, כפי שזה הכרחי בדוגמאות דם הנשלחות בבקבוקים. גם החשש לאבדן הדוגמאות מחמת שבירת הבקבוקים אינו קיים עוד. שיטה חדשה זו של משלוח דוגמאות הדם תהיה בעלת חשיבות מיוחדת במקרים של ביעור מחלות וירוסים באזורים גדולים, היא הוכיחה את יעילותה בוויסקונסין בשעת הטיפול במחלת ניוקסטל, דלקת המוח של הסוסים ודלקת הפה של סוסים.